

Coolia 27(1), januari 1984

EEN NIEUWE HELVELLA VOOR NEDERLAND: HELVELLA PHLEBOPHORA

PETER BILLEKENS, *Stadhoudersstraat 31, 5923 BG Venlo*

SUMMARY

The author describes his mycological observations in the surroundings of Venlo, where he has found a *Helvella* which has never been found in the Netherlands before.

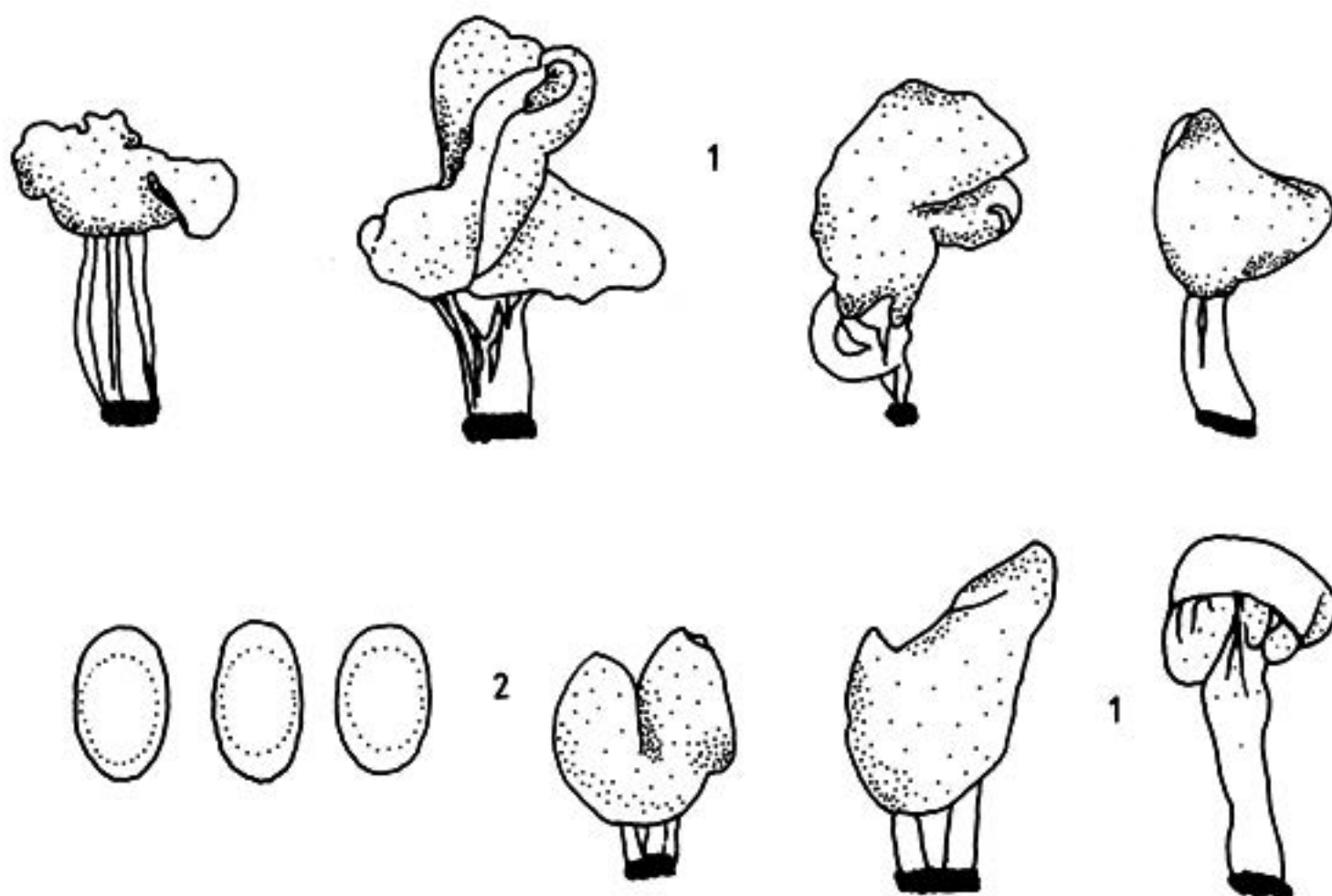
Op 12 september 1981 en 7 september 1982 vond ik in de omgeving van Venlo een *Helvella*-soort die ik nog nooit eerder had gezien. Hij groeide in een oude kleigroeve aan de voet van een talud onder een *Fagus*.

Wat me vooral opviel bij deze soort waren de vele lichte tinten en, globaal gesproken, de kleine habitus van de desbetreffende *Helvella*. Toen ik deze soort wilde determineren had ik slechts de beschikking over de monografie van H. Dissing (1966). Ik dacht naar aanleiding van zijn werk een *Helvella lactea* te hebben ontdekt, maar ik kon enkele specifieke kenmerken, zoals het geheel wit gekleurde vruchtlichaam, slechts ten dele terugvinden. Tenslotte besloot ik de knoop door te hakken en de collectie op te sturen naar J. van Brummelen van het Rijksherbarium. Laatstgenoemde deelde me later mede dat hij de desbetreffende collectie ter determinatie had doorgezonden naar H. Dissing in Kopenhagen. Een poosje later vernam ik van J. van Brummelen, dat Dissing deze soort had gedetermineerd als *Helvella phlebophora*, die nog nooit eerder in Nederland is gevonden. Aangezien er over deze soort tot nu toe niet veel is gepubliceerd, volgt nu de beschrijving die ik maakte:

Helvella phlebophora Pat. & Doass.

Helvella phlebophora Pat. & Doass., Tab., Anal. Fung. 5: 208. 1883. - *Globopilea phlebophora* (Pat & Doass.) Beauseig., Contr. Etude Fl. Mycol. Landes 204. 1926.

Ápothecium gesteeld, totale hoogte 42-63 mm. Hymenium wit, crème, oranje-wit, roodachtig grijs, bruinachtig grijs, grijsachtig bruin van kleur. Receptaculum tot 32 mm in diameter, convex, halfbolvormig, 2- of 3-lobbig of onregelmatig gelobd (met soms een geplooid-gerimpeld stadium), bezet met uitlopers van de steelribben die soms doorlopen tot aan de rand, vrij of op één of meerdere punten met de steel vergroeid, éénkleurig met het hymenium, kaal. Steel 15-58 x 7-15 mm, op één of meerdere plaatsen zwak tot sterk geribd (ribben scherp of stomp), soms verticaal uiteensplijtend, aderig of niet-aderig verbonden, kaal, wit. Asci 8-sporig, niet

Helvella phlebophora. 1. Vruchtlichamen (x ½) 2. Ascosporen (x 1000) naar Dissing (1966).

amyloïd, 228-298.7 x 11.5-16.0 μm . Sporen ellipsoïd, met één grote centraal liggende oliedruppel, soms vergezeld van één of meer kleinere, 14.6-17.7 x 10.4-14.2 μm . Parafysen kleurloos of met licht grijsachtig bruine inhoud, naar boven geleidelijk breed toelopend tot 15.1 μm , gesepteerd, niet tot zwak positief reagerend in methyblauw.

Vindplaats: Limburg, Onderste- en Bovenste Molen te Venlo-Oost.

Onderzocht materiaal: 17HEL12981 en 17HEL7982, in Rijksherbarium en Herb. Billekens.

H. Dissing schreef aan J. van Brummelen, dat hij op grond van "Helvella lactea is never greyish" tot deze conclusie is gekomen. In zijn brief verwijst hij verder naar de publicatie van Smith-Weber (1972). Zij geeft een goede beschrijving en afbeelding.

Inmiddels was me ook het werk van Breitenbach & Krantzlin (1981) onder ogen gekomen. Hierin staat *Helvella phlebophora* ook afgebeeld en wel op blz. 54,

nr. 17. Zoals reeds eerder is opgemerkt, schijnt deze soort in Europa bijzonder zeldzaam te zijn, getuige de weinige opgaven die Dissing in zijn monografie geeft. Ondertussen is het verspreidingsgebied groter geworden dan Frankrijk en Zwitserland, omdat Dissing in zijn brief vermeldt dat hij onlangs vers materiaal uit Denemarken heeft ontvangen.

LITERATUUR

Breitenbach, J. & Kränzlin, F. (1981). Pilze der Schweiz, Bd I. Ascomyceten.

Dissing, H. (1966). The genus *Helvella* in Europe. Dansk Botanisk Arkiv Band 25, nr. 1.

Smith-Weber, N. (1972). The genus *Helvella* in Michigan. The Michigan Botanist 11: 147-201.